

Magyar-szovjet kulturális együttműködés

A magyar-szovjet kulturális együttműködési bizottság tárgyalás közben. Képünkön balról a harmadik Ilku Pál magyar, jobbról a második Jekatyerina Furceva szovjet művelődésügyi miniszter

(Telefoto - TASZSZ - MTI - KS)

Kedden Moszkvában folytatódott a magyar-szovjet kulturális együttműködési kormányközi bizottság 4. ülészsaka. Az Ilku Pál művelődésügyi miniszter vezette magyar és a Jekatyerina Furceva művelődésügyi miniszter vezette szovjet küldöttség három bizottságot alakítva tárgyalta meg az ülészak napirendjének kérdéseit. Az első bizottságban az irodalom, a könyvkiadás és a könyvkereskedelem, a második bizottságban a rá-

dió és a televízió terén megvalósítandó együttműködésről folyt a tanácskozás. Külön bizottság foglalkozott az 1969-1970-ben sorra kerülő jubileumok — a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 50., hazánk felszabadításának 25., Lenin születésének 100. évfordulója — közös rendezvényeinek témakörével.

Az ülészak okmányainak ünnepélyes aláírására szerdán kerül sor.

A nagykorúton kívül

Sokat barangolok mostanában a nagykorúton kívül, mint felnőtt ember. Huszonöt-harminc évvel ezelőtt is szerettem a körúton kívül, mivel otthonom volt. Persze a gyerekek más a nézőpontja. Kielégített bennünket egy jól megvarrt és kitömött rongylabda, s ünnepnap számba ment egy igazi bőrlabda. Akkor sok minden fel sem tűnt. Nem is igen tűnhetett fel semmi. Mostanában viszont furcsa érzések töltöttek el a körúton kívül.

Kettős arcúakká váltak a külső városrészek: Alsóváros, Móraváros, Rókus, Felsőváros, sőt a körtöltésen kívüli vidék is. Elsősorban az ipar változtatta meg a régi képet. Mint nyitott olló két szára, úgy fogja, határolja Szegec nyugati belső és külső iparnevét a Kossuth Lajos és a Tolbuhin sugárút, és annak gondolatban meghosszabbított vonala. Nagyon sokat építettek ezen a részen. Vannak régiék is, de még több az új.

Soroljam? Csak a nagyját: EMERGÉ gumigyár, tejüzem, falemezgyár, jutaárugyár, Patyolat, betonelőkészítő üzem, textilművek, kenyérgyár, Öntőde Vállalat, AKÖV-telep, autójavító, Vas- és Fémipari Ktsz, Konzervgyár, Ruhagyár, Ecset- és Seprűgyár, Cipész Ktsz, Gázművek, Erőmű, Közlekedési Vállalat, Rókus pályaudvar, téglagyár, kötélgyár, ezer embernek hajlékot adó munkásszálloda... Több is van, kisebbek, nagyobbak; Kábelművek, Gyufagyár, kórházak és intézmények. Az iparvállalatok környékén lakóházak, de ebben a térségben fut át az E-5 jelzésű nemzetközi műút, amely összeköti Szegecet az ország fővárosával. Úgy is mondhatnám, hogy exponált része a városnak e „nyitott olló” által bezárt terület. Az iparnevét és a nagykorút között pedig „lakó-zóna” helyezkedik el. Öreg zóna ez.

Hova akarok kilyukadni? S miért mondtam, hogy furcsa érzések kerítenek hatalmukba a nagykorúton kívül? Azért, mert az a benyomásom, hogy elhagytam a várost, ha kívül kerülök a belső félkörből. Persze a gondolataim tovább futnak: vagy a város hagyta volna el a körúton kívüli részeit? A „város” alatt nem csupán a tanácsra gondolok, hanem másokra is: vállalatokra, kereskedelmi szervekre, intéz-

ményekre, a postára, sőt a Közlekedés- és Postaügyi Minisztériumra is, meg más főhatóságokra. S különben sem lehet mindent egy városra hagyni, hiszen az szerves része az országnak. Olyan ez valamiképpen, mint a közönségi és az egyéni érdek, a kettőt nem lehet egymástól különválasztani, mert külön egyik sem létezik önmagában.

E körúton kívüli barangolás során szerettem volna meginni egy kávét, de szívesen elfogyasztottam volna egy ebédet is. Hogy ennek mi az akadálya? Egyszerűen az, hogy nincs hol. Ebben a „szelvény” egyetlen presszó létezik csupán, a ruhagyárral szembeni Cuki, amely zsúfolt, s összesen öt-hat tennyényi nagyságú asztalkája van, kiszolgálás pedig nincsen. S van egy étterem is, a rókusi, de azt is csupán jóindulattal lehet étteremnek nevezni. Étélválasztéka: pacaalpörkölt, illetve rántott hús burgonyaszirrommal. Semmi egyéb. Ha valaki Budapest felől érkezik Szegecra, csak a körúton belül talál preszszót, illetve éttermet. Bolyonghat jobbra is, balra is, a Körtöltés utcától a Hattyas sorig, a nagykorúton kívül nem lel ilyesmire. Gondolom a helybeli lakosok még inkább hiányolják, különösen a felsorolt gyárak, üzemek, intézmények dolgozói.

Pedig megélné errefelé egy vendéglátó kombinát, s néhány presszó; esetleg hangulatos kisvendéglők. Valamikor voltak ilyenek a Kossuth Lajos sugárúton, meg a Tolbuhin sugárúton is. Persze lehetne az mellékutcában is, közel a sugárutakhoz. A töltésen túl két nagy forgalmú benzintöltő állomás van. Közeliükben egy talponálló, illetve még egy a dorozsmai útelágazásnál. Mind a kettő butikjellegű.

Több exponáltabb, központi helyet is meg lehetne jelölni, ahol szükség volna normális kereskedelmi és vendéglátóipari „objektumra”. A ruhagyár és a Cserzy Mihály utca térségében, akár a Cuki presszó helyén, vagy valahol mellette. Azután az Úttörő tér környékén és még attól kissé lejjebb is volna lehetőség. Az Izabella-hídon túli terület is legalább ilyen alkalmas lehetne, az új benzinút környékén, de előbb természetesen a sertéshizlal-

dát ki kell telepíteni a szomszédságból. Ha egy Postakocsi csárda életképes lehet az út mellett, akkor a város forgalmasabb, lakottabb, gyárakkal körülvett területe legalább olyan életképességet jelent.

Boldogság és nagyon jó érzés tölti el az embert, ha szülővárosának új arculatát látja „külvárosi” barangolása közben. Mégis röstellkedve tekinget, mert olyan érzése támad, hogy elhagyta az igazi várost, vagy arra gondol, hogy a város hagyta el körúton kívüli területét. Nem azt hiányolja, hogy nincsenek még emeletes üzemházak, nyilvános telefonállomások (bár azok lehetnének, különösen a munkásszálloda környékén!), hanem azt várja, hogy a lehetőségekhez mérten építsenek és nyissanak arrafelé is tiszta, szép vendéglátó helyeket, preszszókat. Ne legyen mostoha e tekintetben sem a nagykorúton kívüli városrész.

Gazdag István

Aranyozott fogú juhok

Szokatlan jelenségre figyeltek fel Bulgáriában. A múlt év őszén egy elhovi család birkafejeket vásárolt, ami Bulgáriában kedvelt eledele. Amikor főzni kezdték a birkafejeket, észrevették, hogy az egyiknek a fogai aranyosan fénylenek. Másnap bevitték a birkafejet az etnográfiai múzeumba, ahol megállapították, hogy a fogakon arany bevonat van. Ezután az elhovi Metelik Fémipari Vállalatnál is megerősítették, hogy a fogakon valóban arany van. Korábban Ausztráliában történt, hogy aranyelőhelyet találtak a birka fogan felfedezett aranybevonat alapján.

Az esetnek villámgyorsan híre futott és ennek alapján jelentkezett Peter Dzsangozov vasutas, aki elmondta, hogy ugyancsak Elhovában vásárolt birkafejek között talált olyant, amelynek a fogait aranybevonat fedte és hallotta, hogy elhovi pásztorok „aranyfüvet” fedeztek

„Mini”-szálló Szegeden?

Az IBUSZ 40 milliós forgalma egy év alatt

Mint Európa második utazási irodája, Magyarországon 1906-ban alakult meg az IBUSZ. 1934-ben Szegeden is megnyitotta irodáját, noha menetjegyiroda néven már 1886-ban volt már ilyen jellegű szolgáltatás. A felszabadulástól kezdve nagy utat tett meg Szegeden is az IBUSZ. Annak idején, mint a MÁV hivatalos menetjegyirodája kezdte működését, ma viszont idegenforgalmi szerv és utaztató iroda. Tevékenységéhez fűződik az *Ismerd meg hazádat* mozgalom ápolása, számos nagy rendezvény lebonyolítása. Hatásköre a bel- és külföldi társasutazások, útlevel- és vízumügyek intézése, belföldre és külföldre egyaránt vasúti, autóbussz-, hálókocsi és repülőjegyek biztosítása, a jugoszláv és román határátkelő helyeken a szolgáltatás biztosítása éjjel-nappal. Ellátja a hazánkba érkező turistákat az őket érdeklő információval stb.

A szegedi IBUSZ forgalma az elmúlt tíz év alatt csaknem tízszeresére emelkedett. Tavaly negyvenmillió 600 ezer forint forgalmat bonyolított le, míg tíz évvel ezelőtt, 1968-ban 4 millió 900 ezer forint bevételt számoltatott. *Jelentős fejlődése összefügg a Szegedi Ünnepi Hetek létevel, az évről évre*

egyre növekvő idegenforgalommal. Az utóbbi években elért eredményeinek tükrében vizsgálta szerepét, hatását és jelentőségét tegnapi ülésén a városi tanács végrehajtó bizottsága. A megalapítás egyöntetű volt: a szegedi IBUSZ tevékenysége eredményes a város társadalmi, gazdasági és kulturális életében. Továbbra is kívánatos, hogy ilyen alapon működjön közre a város más, hasonló jellegű szerveivel, az Idegenforgalmi Hivatallal, és más utaztatói irodákkal, az Expressszel, a Volánnal. Ha eszközeik eltérőek is egymáséitól, egyben közös vonásuk: egyre több és szélesebb körű szolgáltatást nyújtani a hazai és külföldi társasutazásokon résztvevőknek. A szegedi IBUSZ ebben eddig is jeleskedett: tavaly 198 autóbusszal és 8 különvonattal utaztatott szegedieket az ország különböző tájaira. Utazó közönségének 60 százaléka szegedi és Szeged környéki tsz-gazdák, 40 százalék pedig az üzemi munkásság sorából került ki.

A szegedi IBUSZ-nak van lehetősége a nemes versenyesre amellet is, hogy bizonyos vonatkozásban összehangolja tevékenységét a hasonló szolgáltatást végző intézményekkel. A szegedi idegenforgalomban megvan a le-

hetősége, hogy összetettebben lássa el feladatát; több részt vállaljon a várost érintő propagandából. Szerepe eddig is pozitív Szeged életében, s hatása kiterjed a Szeged környéki községekre. Rendezvényei általában — és a végrehajtó bizottság megítélése szerint is — tartalmasak és népszerűek.

A szegedi IBUSZ is épít tevékenységében az egyre szélesebb körű *fizető-vendégszolgálatra*. A szállodai férőhelyek azonban Szegeden végesek, különösen a szabadteri játékok időszakában. Lehetőségeihez képest hozzájárulhatna az ilyen jellegű gondok enyhítéséhez. A szegedi IBUSZ is örülhetne annak, ha lenne már — mai szóhasználatával élve — egy „mini”-szállodája, ahol vendégeit fogadhatná, elhelyezhetné. Erre kínálkozik is lehetőség: a város biztositana számára telket megfelelő helyen, s arra is van mód, hogy a költségekhez társulását adja — bizonyos mértékig — az Idegenforgalmi Hivatal.

Úgy határozott a végrehajtó bizottság a szegedi IBUSZ tevékenységének megtárgyalása kapcsán, hogy egy hasonló jellegű tanácskozáson legközelebb együttes előterjesztés alapján vizsgálja meg a többi idegenforgalmi rendeltetésű szerv munkáját is.

Tapasztalatok a kollektív szerződésekről

A vállalati kollektív szerződések tavaly elterjedt új módszere szorosan összefügg a korszerű gazdaságirányítás bevezetésével. A gazdálkodásban lehetővé vált önállóság a felelőséget is növelte, egyúttal széles teret nyitott a demokratikus elvek gyakorlati kiterjesztésének. A tavalyi év vére megkötött kollektív szerződések már ilyen elvek alapján készültek, s a most két évre érvényes szerződések elkészítéséhez elegendő tapasztalatot nyújthatnak.

Az állami, társadalmi és gazdasági vezetők közösen elkészített szerződésrészletét anketókon, konzultatív tanácskozásokon megvitatták, véleményükkel, javaslataikkal egészítették ki a dolgozók.

A kollektív szerződések egyes esetekben *fogyatékos-ságokat* is tartalmaznak. Nem feleltek meg teljesen a célnak azok a kollektív szerződések — állapította meg tegnapi ülésén a Csongrád megyei Tanács végrehajtó bizottsága —, amelyek csupán a Munka Törvénykönyve általános előírásait tartalmazzák, helyi jellegű szabályozásokat viszont nem. Ez a módszer formális és a vállalatokon belül nem elég hatékony.

Hiányosságok tapasztalhatók a munkaviszony létesítésének és megszüntetésének kétoldalú írásba foglalásával kapcsolatban is. A törvény előírása szerint munkaviszony létesítését csak akkor kell írásba foglalni,

ha azt a dolgozó kifejezetten kéri. Ezzel ellenkezik például a Csongrád megyei Vegyipari Javító-Szolgáltató Vállalat kollektív szerződése, amely szerint három napnál hosszabb munkaviszonyt csak írásos megállapodással lehet létrehozni. A kollektív szerződések többsége a fizetés nélküli szabadságok mértékét három hónapi időtartamban maximalta. A törvény konkrétan nem határozza meg, hogy meddig terjedhet a fizetés nélküli szabadság, ennek mérlegelése a vállalat vezetőjének jogköre.

Nem szerencsésen alakították ki több vállalatnál a *részesezési alap* felosztásával kapcsolatos I—III. kategóriába sorolást. Az I. kategóriába olyan beosztású vezetőket is felvettek, akiknek az eredményekre gyakorolható hatása nem áll arányban a csoportra előírtakkal. Ugyanígy a II. kategóriába is kerültek olyanok, akik a jogszabály alapján nem tartoznak oda.

A megyei tanács végrehajtó bizottsága a munkaügyi osztály jelentése alapján utasította a tanácsi vállalatok felügyeleti szerveit, hogy az iparági szakszervezet megyebizottságával egyetértésben a tavalyi tapasztalatok alapján adjanak segítséget az 1969—70-re szóló kollektív szerződések elkészítéséhez.

Merész terv

A szovjet tudósok merész tervet ajánlanak a Kaspi-tenger évről évre csökkenő vízszintjének megemelésére. Az új megoldás — a Kaspi-tenger és az Azovi-tenger csatornával való összekötése — egyrészt figyelembe veszi az Azovi-tenger és a Kaspi-tenger közötti földrajzi domborzat 28 méteres lejtését, másrészt azt a horpadást, amely az ősi időkben összekötötte a két tengert. Ezt a horpadást, robbantásokkal

szélesítenék ki. Az Azovi-tengernek a Kaspi-tengerbe ömlő vize megszüntetné a párolgás folytán apadó Kaspi-tenger vizének „elszóttságát” és kedvezőbb életfeltételeket teremtené az itt tenyésző halaknak.

SZERDA, 1969. JANUÁR 15.

DEL-MAGYARORSZAG 3